

EVENT DESCRIPTION SHEET

(To be filled in and uploaded as deliverable in the Portal Grant Management System, at the due date foreseen in the system.)

 Please provide one sheet per event (one event = one workpackage = one lump sum).

PROJECT	
Participant:	7 SIHTASUTUS KESKKONNAOIGUSE KESKUS (EELC), PIC 949508266
PIC number:	PIC 949508266
Project name and acronym:	Discussions and Actions on Climate and Environment – DACE

EVENT DESCRIPTION	
Event number:	D 11.1
Event name:	Meetings with experts on climate issues
Type:	Expert meetings
In situ/online:	<i>In-situ</i>
Location:	Estonia, Tallinn, Tartu
Date(s):	Feb 10, 2023; March 29, 2023; Apr 6, 2023; May 10, 2023; May 24, 2023; June 8, 2023.
Website(s) (if any):	https://k6k.ee/k6k/k6k/projektid/kliima
Participants	
Female:	29
Male:	9
Non-binary:	0
From country 1: Estonia	38
From country 2 [name]:	
From country 3 [name]:	
...	
Total number of participants:	38
From total number of countries:	1
Description	
<i>Provide a short description of the event and its activities.</i>	
<u>Main activities</u>	
1) Expert interviews	

Target group: climate activist and active citizens, environmental organizations and other NGOs, public officials, politicians, experts

2) Omnibus survey

Target group: representative sample of Estonian residents (age 18-74), 1000 respondents.

Overview of expert meetings (interviews)

1) **Expert meeting with environmental NGO-s (in-situ)**

- Tartu, Feb 10, 2023.
- 10 people from 4 organization participated (Estonian Fund of Nature, Estonian Green Movement - FoE, Estonian Chamber of Environmental Associations and EELC).
- 2 male and 8 female participants.
- On the agenda:
 - Project introduction
 - consultation on the questions of the omnibus questionnaire, including the gender issue
 - consultation on the topic of expert interviews - which of the ministries and officials would be reasonable to meet.

2) **Expert meeting with climate scientists from the University of Tartu (in-situ)**

- Tartu, March 29, 2023.
- Participated 3 scientists from the University of Tartu (unique participants) + 2 people from EELC.
- 2 male and 1 female participants from UT.
- On the agenda:
 - Project introduction
 - The view of scientists, what is the readiness for adaptation to climate change at the government level and to what extent is the input of scientists included in the development of national plans.

3) **Expert meeting with Ministry of Economic Affairs and Communications (online)**

- Apr 3, 2023
- 1 representative of the Ministry participated + 2 people from EELC
- On the agenda:
 - Project introduction
 - An overview of the Ministry's activities and plans in the field of adaptation, with a focus on the energy, construction, transport and economic sectors.

4) **Expert meeting with Ministry of Finance (in-situ)**

- Tallinn, Apr 6, 2023
- 7 representatives of the Ministry participated (unique participants) + 2 people from EELC
- 7 female participants from the Ministry.
- On the agenda:
 - Project introduction
 - An overview of the Ministry's activities and plans in the field of adaptation, with a focus on the field of planning and budgetary issues.

5) Expert meeting with Ministry of the Interior (in-situ)

- Tallinn, May 10, 2023.
- 3 representatives of the Ministry participated (unique participants) + 2 people from EELC.
- 3 male representatives of the Ministry.
- On the agenda:
 - Project introduction
 - An overview of the Ministry's activities and plans in the field of adaptation, with a focus on the field of crisis and emergency plans, internal security and rescue.

6) Expert meeting with Ministry of the Environment (in-situ)

- Tallinn, May 10, 2023.
- 2 representatives of the Ministry participated (unique participants) + 2 people from EELC.
- 2 female representatives of the Ministry.
- On the agenda:
 - Project introduction
 - An overview of the Ministry's activities and plans in the field of adaptation, with a focus on the coordination of work between ministries and the readiness of the environmental field (forest, nature conservation, land use, environmental impact assessment).

7) Expert meeting with Ministry of the Rural Affairs (in-situ)

- Tallinn, May 24, 2023
- 11 representatives of the Ministry participated (unique participants) + 2 people from EELC
- 10 female and 1 male representatives of the Ministry.
- On the agenda:
 - Project introduction
 - An overview of the Ministry's activities and plans in the field of adaptation, with a focus on agriculture, land improvement and soil.

8) Expert meeting with Government Office (in-situ)

- Tallinn, June 8, 2023.
- 2 representatives of the Office participated (unique participants) + 2 people from EELC.
- 1 female and 1 male representatives of the Office.
- On the agenda:
 - Project introduction;
 - The role of the Government of the Republic and the Government Office in coordinating adaptation to climate changes
 - changes related to the creation of the Climate Ministry
 - dealing with adaptation to climate change in the The Green Transition Action Plan 2023–2025.

9) Expert meeting with the local governments (online)

- June 9, 2023
- 1 person from the Tallinn city government, 1 person from the Tartu city government, and 2 people from the EELC participated.
- On the agenda:
 - Project introduction;
 - Activities of local governments in the field of adaptation to climate change, with a focus on local climate plans, city planning, green areas and street design. We also inquired about local governments expectations for the state.

SUMMARY:

- A total of 9 expert meetings took place, of which **7 were in-situ meetings** and 2 online. A total of **38 people (*unique participants*) participated in the in-situ meetings, 29 of them women and 9 men, all of them from Estonia.**
- The expert meetings provided the project team with valuable input and an overview of the state's climate change adaptation activities in Estonia. We also received input for the legal overview to be prepared within the framework of WP12 and for the public event on adaptation within the framework of WP13. A summary of the country's tasks and role, main activities and challenges will also be prepared in the form of a table.

Omnibus survey results

The study was carried out online between March 28 and April 6 year 2023. Interviews were conducted in Omnibus format and data collection was carried out by Norstat Eesti AS. The sample was representative, i.e 1000 people, aged 18-74 from Estonia answered the questionnaire. The study sample's representativeness was also ensured in terms of age, gender, ethnicity, region, type of settlement and

education. For each question, we could compare how people of different genders have answered it. All together there was 487 male and 513 female respondents.

1. To what extent are you worried about the global consequences of climate change? (one answer)

answer	ALL	MALE	FEMALE
to a very great extent	8%	6%	9%
to a great extent	22%	19%	25%
to some extent	48%	47%	49%
to a small extent	16%	20%	13%
not at all	6%	8%	4%

2. To what extent do you agree that the consequences of climate change may negatively affect your quality of life in the future? (one answer)

answer	ALL	MALE	FEMALE
totally agree	22%	19%	24%
rather agree	46%	43%	49%
rather disagree	14%	19%	11%
do not agree at all	7%	10%	4%
<i>don't know</i>	11%	9%	12%

3. Would you wish to know more about which Estonian public sector institutions has an obligation to stand for adapting to the consequences of climate change? (one answer)

answer	ALL	MALE	FEMALE
yes, this information is important to me	14%	11%	16%
yes, that interests me to some extent	50%	49%	52%
no, I'm not interested in this topic	21%	24%	17%
no, I already know enough about that	6%	8%	5%
<i>don't know</i>	9%	9%	10%

**4. What do you think which human rights are affected by climate change (if at all)?
(multiple answers can be marked)**

answer	ALL	MALE	FEMALE
right to life	36%	31%	41%
right to health protection	39%	32%	45%
right to home and privacy	29%	28%	30%
right to gender equality	3%	1%	5%
right to equal treatment of different generations	15%	14%	16%
other human rights, specify:.....	1%	2%	1%
climate change does not affect human rights	28%	34%	23%
don't know	15%	13%	17%

5. Do you consider it justified for people to go to court to protect their rights related to climate change? (one answer)

answer	ALL	MALE	FEMALE
I consider it justified	10%	11%	9%
I rather consider it justified	22%	21%	22%
I rather do not consider it justified	22%	21%	23%
I do not consider it justified	22%	28%	17%
<i>don't know</i>	24%	19%	29%

6. Do you think the consequences of climate change affect people of different genders equally? (one answer)

answer	ALL	MALE	FEMALE
yes, the effects are equal	60%	61%	58%
no, the effects are different -> question 7	14%	15%	14%
<i>don't know</i>	26%	24%	28%

If you answered b) in question 6, please specify:

7. Which gender do you think is most affected by the consequences of climate change?

answer	ALL (142)	MALE (70)	FEMALE (72)

women	25%	31%	19%
men	52%	40%	64%
people with other gender identity	23%	29%	17%

Media coverage:

- The results of the omnibus survey are reflected on the website of EELC: <https://www.k6k.ee/k6k/uudised/uuring-kliimamuutusega-kohanemine>
- The results of the omnibus survey were reflected on the social media page of EELC: <https://www.facebook.com/keskkonna6iguse.keskus>
- Coverage of the results of the omnibus survey in the media:

Postimees webpage: <https://teadus.postimees.ee/7796175/uuring-eesti-elanikud-on-kliimamuutuse-tagajargede-parast-mures>

Eesti Päevaleht/Delfi webpage: <https://roheportaal.delfi.ee/artikkel/120203416/uuring-eesti-elanike-arvates-ohustab-kliimamuutus-nende-elu-ja-tervist>

Geenius webpage <https://rohe.geenius.ee/rubriik/keskkond/uuring-eesti-elanikud-muretsevad-kliimamuutuste-parast-aga-riigi-roll-sellega-voitlemisel-jaab-neile-arusaamatuks/>

Bioneer webpage: <https://bioneer.ee/eesti-elanikud-kliimamuutuse-tagaj%C3%A4rgede-p%C3%A4rast-mures>

TEGEVUSARUANNE

Projekt: DACE (Discussions and Actions on Climate and Environment)

Projekti number: 101081575

Keskkonnaõiguse Keskus (KÕK)

WP 11 – avaliku arvamuse küsitlus

Peamised tegevused

- 1) Ekspertkohtumised
Sihtrühm: kliimaaktivistid ja aktiivsed kodanikud, keskkonnaühendused ja teised vabaühendused, ametnikud, poliitikud, eksperdid.
- 2) Omnibuss küsitlus
Sihtrühm: esinduslik valik Eesti elanikkonnast, 1000 vastajat.

Ülevaade ekspertkohtumistest

1) Kohtumine keskkonnaühendustega

- Toimus Tartus 10. veebruaril 2023.a.
- Osales 10 inimest 4 organisatsioonist (Eestimaa Looduse Fond, Eesti Roheline Liikumine, Keskkonnaühenduste Koda ja Keskkonnaõiguse Keskus,).
- 2 meest ja 8 naist
- Päevakorras:
 - Projekti tutvustus
 - Arutelu omnibuss küsimustiku küsimuste üle, sh sooteema käsitlemise kohta küsimustikus
 - Arutelu ekspertintervjuude teemal – kellega ministriumitest oleks mõistlik kohtuda.

2) Kohtumine Tartu Ülikooli teadlastega

- a. Toimus Tartus, 29. märtsil 2023.a.
- b. Osales 3 teadlast Tartu Ülikoolist (unikaalsed osalejad), lisaks 3 inimest Keskkonnaõiguse Keskusest
- c. 2 meest, 1 naine
- d. Päevakorras:
 - i. Projekti tutvustus
 - ii. Teadlaste vaade, milline on kliimamuutusega kohanemisega valmisolek riigi tasandil ja kuivõrd on teadlaste sisendit kaasatud riigi plaanide välja töötamisele.

3) Kohtumine Majandus- ja Kommunikatsiooniministriumiga (online)

- a. Toimus veebis, 3. aprillil 2023.a.
- b. Osales 1 ministri esindaja, lisaks 2 inimest Keskkonnaõiguse Keskusest
- c. Päevakorras:
 - i. Projekti tutvustus
 - ii. Ülevaade ministri tegevusest ja plaanidest kohanemise valdkonnas, fookusega energeetika, ehituse, transpordi ja majandussektorile.

4) Kohtumine Rahandusministriumiga

- a. Toimus 6. aprillil 2023.a. Tallinnas
- b. Osales 7 ministri esindajat (unikaalsed osalejad), lisaks 3 inimest Keskkonnaõiguse Keskusest
- c. 7 naist
- d. Päevakorras:
 - i. Projekti tutvustus
 - ii. Ülevaade ministri tegevusest ja plaanidest kohanemise valdkonnas, fookusega planeeringute valdkonnale ja eelarvelisele küsimustele

5) Kohtumine Siseministriumiga

- a. Toimus 10. mail 2023.a. Tallinnas

- b. Osales 3 ministeeriumi esindajat (unikaalsed osalejad), lisaks 2 inimest Keskkonnaõiguse Keskusest
- c. 3 meest
- d. Päevakorras:
 - i. Projekti tutvustus
 - ii. Ülevaade ministeeriumi tegevusest ja plaanidest kohanemise valdkonnas, fookusega kriisi ja hädaolukorra plaanidele, sisejulgeolekule ning pääste valdkonnale.

6) Kohtumine Keskkonnaministeeriumiga

- a. Toimus 10. mail 2023.a. Tallinnas
- b. Osales 2 ministeeriumi esindajat (unikaalsed osalejad), lisaks 2 inimest Keskkonnaõiguse Keskusest
- c. 2 meest
- d. Päevakorras:
 - i. Projekti tutvustus
 - ii. Ülevaade ministeeriumi tegevusest ja plaanidest kohanemise valdkonnas, fookusega ministeeriumite vahelise töö koordineerimisele ning keskkonnavaldkonna valmisolekule (mets, looduskaitse, maakasutus, keskkonnamõjude hindamine).

7) Kohtumine Maaeluministeeriumiga

- a. Toimus 24. mail 2023.a. Tallinnas
- b. Osales 11 ministeeriumi esindajat (unikaalsed osalejad), lisaks 2 inimest Keskkonnaõiguse Keskusest
- c. 10 naist, 1 mees
- d. Päevakorras:
 - i. Projekti tutvustus
 - ii. Ülevaade ministeeriumi tegevusest ja plaanidest kohanemise valdkonnas, fookusega põllumajandusele, maaparandusele ja mullastikule.

8) Kohtumine Riigikantsleiga

- a. Toimus 8. juunil 2023.a. Tallinnas
- b. Osales 2 inimest Riigikantsleist (unikaalsed osalejad), lisaks 2 inimest Keskkonnaõiguse Keskusest
- c. 1 naine, 1 mees
- d. Päevakorras:
 - i. Projekti tutvustus
 - ii. Vabariigi valitsuse ja Riigikantslei roll muutustega kohanemise koordineerimisel, Kliimaministeeriumi loomisega seotud muudatused
 - iii. Kliimamuutusega kohanemise käsitlemine Rohepöörde tegevuskavas.

9) Kohtumine kohalike omavalitsustega (veebis)

- a. Toimus 9. juunil 2023.a.
- b. Osales 1 inimene Tallinna linnavalitsusest, 1 inimene Tartu linnavalitsusest, lisaks 2 inimest Keskkonnaõiguse Keskusest
- c. Päevakorras:
 - i. Projekti tutvustus
 - ii. KOVide tegevused kliimamuutusega kohanemise valdkonnas, fookusega kohalikel kliimakavadel, planeerimisel, rohealadel ja tänavate projekteerimisel. Samuti uurisime ootuste kohta riigile.

KOKKUVÕTE:

- Kokku toimus 9 ekspertkohtumist, neist **7 olid reaalsed kohtumised** ning 2 veebis. **Reaalsel kohtumistel osales kokku 38 inimest, neist 29 naist ja 9 meest**, kõik Eestist.
- Ekspertkohtumised andsid projekti meeskonnale väärtusliku sisendi ja ülevaate kliimamuutustega kohanemise riigipoolsetest tegevustest Eestis. Samuti saime sisendi WP12 raames valmiva õigusliku ülevaate jaoks ning WP13 raames toimuva kohanemise teemalise ürituse tarvis. Ekspertkohtumistest valmib ka tabeli kujul kokkuvõtte riigi ülesannetest ja rollist, põhitegevustest ja väljakutsetest.

Omnibus küsimustiku vastused

Veebiküsitlus viidi läbi ajavahemikul 28. märts – 6. aprill 2023. Intervjuud viidi läbi omnibuss formaadis ja andmete kogumise teostas Norstat Eesti AS. Valim oli esinduslik ehk küsimustikule vastas 1000 Eesti elanikku vanuses 18-74 aastat. Samuti tagati uuringuvalimi esinduslikkus vanuse, soo, rahvuse, piirkonna, asustustüübi ja hariduse osas. Iga küsimuse puhul saime võrrelda, kuidas on eri soost inimesed sellele vastanud. Kokku oli vastajate hulgas 487 meest ja 513 naist.

1. Kuivõrd panevad Teid muretsema kliimamuutusega kaasnevad tagajärjed maailmas? (üks vastus)

vastus	KÕIK	MEHED	NAISED
Väga palju	8%	6%	9%
Palju	22%	19%	25%
Mingil määral	48%	47%	49%
Vähe	16%	20%	13%
Üldse mitte	6%	8%	4%

2. Kuivõrd olete nõus, et kliimamuutuste tagajärjed võivad Teie elukvaliteeti tulevikus negatiivselt mõjutada? (üks vastus)

vastus	KÕIK	MEHED	NAISED
Täiesti nõus	22%	19%	24%
Pigem nõus	46%	43%	49%
Pigem ei ole nõus	14%	19%	11%
Ei ole üldse nõus	7%	10%	4%
<i>Ei oska öelda</i>	11%	9%	12%

3. Kas soovite rohkem teada selle kohta, millised Eesti asutused peavad hea seisma kliimamuutuse tagajärgedega kohanemise eest? (üks vastus)

vastus	KÕIK	MEHED	NAISED
Jah, see info on minu jaoks oluline	14%	11%	16%
Jah, see pakub mulle mõnevõrra huvi	50%	49%	52%
Ei, see teema ei huvita mind	21%	24%	17%
Ei, ma tean sellest juba piisavalt palju	6%	8%	5%
<i>Ei oska öelda</i>	9%	9%	10%

4. Milliseid inimõigusi Teie arvates kliimamuutus mõjutab (kui üldse)? (võib märkida mitu vastust)

vastus	KÕIK	MEHED	NAIS
Õigus elule	36%	31%	41%
Õigus tervise kaitsele	39%	32%	45%
Õigus kodule ja eraelu kaitsele	29%	28%	30%
Sooline võrdne kohtlemine	3%	1%	5%
Erinevate põlvkondade võrdne kohtlemine	15%	14%	16%
Muid inimõigusi, täpsustage, milliseid....	1%	2%	1%
Kliimamuutus inimõigusi ei mõjuta	28%	34%	23%

<i>Ei oska öelda</i>	15%	13%	17%
----------------------	-----	-----	-----

5. Kas Te peate õigustatuks seda, kui inimesed pöörduvad oma kliimamuutusest puudutatud õiguste kaitseks kohtusse? (üks vastus)

vastus	KÕIK	MEHED	NAISED
Peaa õigustatuks	10%	11%	9%
Pigem peaa õigustatuks	22%	21%	22%
Pigem ei pea õigustatuks	22%	21%	23%
Ei pea õigustatuks	22%	28%	17%
<i>Ei oska öelda</i>	24%	19%	29%

6. Kas Teie arvates mõjutavad kliimamuutuse tagajärjed erinevast soost inimesi võrdselt? (üks vastus)

vastus	KÕIK	MEHE D	NAISED
Jah, mõjud on võrdsed	60%	61%	58%
Ei mõjud on erinevad -> küsimus 7	14%	15%	14%
<i>Ei oska öelda</i>	26%	24%	28%

Kui vastas küsimusele 6 variandi b), siis:

7. Millist sugupoolt kliimamuutuse tagajärjed Teie meelest kõige rohkem mõjutavad?

vastus	KÕIK (142)	MEHED (70)	NAISED (72)
Naisi	25%	31%	19%
Mehi	52%	40%	64%
Muu soolise identiteediga inimesi	23%	29%	17%

Kajastused:

- Omnibus küsitluse tulemuste kajastus KÕKi kodulehel:
<https://www.k6k.ee/k6k/uudised/uuring-kliimamuutusega-kohanemine>

- Omnibus küsitluse tulemuste kajastus KÕKi FB lehel:
<https://www.facebook.com/keskkonna6iguse.keskus>
- Omnibus küsitluse tulemuste kajastus meedias

Postimehe veebiportaal: <https://teadus.postimees.ee/7796175/uuring-eesti-elanikud-on-kliimamuutuse-tagajargede-parast-mures>

Eesti Päevalehe/Delfi veebiportaal:

<https://roheportaal.delfi.ee/artikkel/120203416/uuring-eesti-elanike-arvates-ohustab-kliimamuutus-nende-elu-ja-tervist>

Geeniuse portaal <https://rohe.geenius.ee/rubriik/keskkond/uuring-eesti-elanikud-muretsevad-kliimamuutuste-parast-aga-riigi-roll-sellega-voitlemisel-jaab-neile-arusaamatuks/>

Bioneeri portaal: <https://bioneer.ee/eesti-elanikud-kliimamuutuse-tagaj%C3%A4rgede-p%C3%A4rast-mures>

HISTORY OF CHANGES

VERSION	PUBLICATION DATE	CHANGE
1.0	01.04.2022	Initial version (new MFF).